

Sygn. akt II DSI 39/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Konrad Wytrykowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Czubik

Ławnik Hanna Wiśniarska

Protokolant Marta Brzezińska

przy udziale Rzecznika Dyscyplinarnego dla prokuratorów Głównej Komisji i Oddziałowych Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu prokuratora Tomasza Kamińskiego

w sprawie prokuratora M. R.

obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 137 § 1 w zw. z art. 96 § 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2016 poz.177 z późniejszymi zmianami)

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na rozprawie w dniu 21 marca 2019 r.

odwołania wniesionego przez Rzecznika Dyscyplinarnego dla prokuratorów Głównej Komisji i Oddziałowych Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

od orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego dla prokuratorów Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i Oddziałowych Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Instytutu Pamięci Narodowej z dnia 26 czerwca 2018 r., sygn. akt SD [...]

I. utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie;

II. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Dnia 01 grudnia 2015 r. Rzecznik Dyscyplinarny dla prokuratorów Głównej Komisji i Oddziałowych Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu IPN w W. skierował do Sądu Dyscyplinarnego dla prokuratorów Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i Oddziałowych Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu IPN w W. o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przeciwko M. R. – prokuratorowi Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w W.. We wniosku Rzecznik Dyscyplinarny zarzucił obwinionemu, że w okresie od 6 grudnia 2013 roku do 22 kwietnia 2015 roku uchybił godności urzędu prokuratorskiego poprzez naruszenie powagi sprawowanego urzędu poza służbą poprzez kierowanie naruszających zasady współżycia społecznego zarzutów niegospodarności, kumoterstwa oraz działania na szkodę Wspólnoty Mieszkaniowej „[...]” wobec osób wchodzących w skład Zarządu Wspólnoty i jej administratora, tj. R. Z. i I. K. – K. oraz niszczenia dokumentów wobec księgowej M. E. B. wiedząc, że pomówienia te mogą narazić wymienionych na utratę zaufania potrzebnego do sprawowania ich funkcji, przez co wzbudził w wymienionych poczucie braku poszanowania obowiązującego porządku prawnego ze strony osoby sprawującej funkcję prokuratora oraz sprzeniewierzył się złożonemu ślubowaniu prokuratorskiemu nakazującemu kierować się zasadami godności i uczciwości, tj. popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 66 ust. 1 w zw. z art. 44 ust. 2 ustawy o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599) i § 16 zbioru zasad etyki zawodowej prokuratorów. W toku postępowania przed sądem dyscyplinarnym, na rozprawie, Rzecznik Dyscyplinarny dokonał zmiany kwalifikacji prawnej czynu zarzuconego M. R., na czyn z art. 137 § 1 w zw. z art. 96 § 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2016 r., poz. 177 ze zm.).

Orzeczeniem wydanym w dniu 22 listopada 2016 r., w sprawie o sygn. akt SD [...], Sąd Dyscyplinarny dla prokuratorów Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i Oddziałowych Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, uznał obwinionego M. R. winnym popełnienia przewinienia dyscyplinarnego w rozumieniu art. 137 § 1 w zw. z art. 96 § 2 ustawy z dnia

28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2016 r., poz. 177 ze zm.) i za to wymierzył mu karę upomnienia. Powyższe orzeczenie zostało zaskarżone przez Rzecznika Dyscyplinarnego oraz obwinionego i uchylone orzeczeniem z dnia 28 kwietnia 2017 r., wydanym w sprawie o sygn. akt OSD [...] przez Odwoławczy Sąd Dyscyplinarny dla prokuratorów Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i Oddziałowych Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Dnia 26 czerwca 2018 roku, orzeczeniem wydanym w sprawie o sygn. akt SD [...], Sąd Dyscyplinarny dla prokuratorów Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i Oddziałowych Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu IPN w W., uniewinnił M. R. od popełnienia zarzucanego mu deliktu dyscyplinarnego, polegającego na tym, że w okresie od 6 grudnia 2013 roku do 22 kwietnia 2015 roku, uchybił godności urzędu prokuratorskiego poprzez naruszenie powagi sprawowanego urzędu poza służbą poprzez kierowanie naruszających zasady współżycia społecznego zarzutów niegospodarności, kumoterstwa oraz działania na szkodę Wspólnoty Mieszkaniowej „[...]”, wobec osób wchodzących w skład Zarządu Wspólnoty i jej administratora, tj. R. Z. i I. K. – K. oraz niszczenie dokumentów, wobec księgowej M. E. B. wiedząc, że pomówienia te mogą narazić wymienionych na utratę zaufania potrzebnego do sprawowania ich funkcji, przez co wzbudził w wymienionych poczucie braku poszanowania obowiązującego porządku prawnego ze strony osoby sprawującej funkcje prokuratora oraz sprzeniewierzył się złożonemu ślubowaniu prokuratorskiemu nakazującemu kierować się zasadami godności i uczciwości tj. przewinienia dyscyplinarnego z art. 137 § 1 w zw. z art. 96 § 1 i 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2016 r., poz. 177 ze zm.).

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Dyscyplinarny podniósł, że zarzuty obwinionego formułowane wobec członków zarządu Wspólnoty Mieszkaniowej „[...]” nie stanowią zachowania naruszającego godność urzędu. Nadto zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na usunięcie powstałych wątpliwości co do faktycznej treści wypowiedzi obwinionego w toku zebrania rocznego Wspólnoty Mieszkaniowej.

Od tego orzeczenia odwołanie wniósł Rzecznik Dyscyplinarny dla prokuratorów Głównej Komisji i Oddziałowych Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu IPN w W., który zaskarżył je w całości, na niekorzyść obwinionego, zarzucając obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść zapadłego orzeczenia to jest art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k. poprzez dokonanie przez Sąd Dyscyplinarny I instancji dowolnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie, polegającej na uwzględnieniu dowodów korzystnych dla obwinionego i pominięciu dowodów przemawiających na jego niekorzyść, niewskazanie w uzasadnieniu orzeczenia sądu dyscyplinarnego powodów nieuznania dowodów przemawiających na niekorzyść obwinionego M. R. oraz sprzeczną z zasadami prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego ocenę zgromadzonego materiału dowodowego w zakresie braku podstaw do przyjęcia, że obwiniony formułował zrzuty niegospodarności, działania na szkodę Wspólnoty Mieszkaniowej „[...]”, kumoterstwa wobec R. Z. i I. K.-K. oraz niszczenia dokumentów przez M. B., podczas gdy prawidłowa ocena całokształtu zgromadzonego materiału dowodowego prowadzi do wniosku przeciwnego.

Podnosząc powyższe, Rzecznik Dyscyplinarny wniósł o uchylenie zapadłego orzeczenia z dnia 26 czerwca 2018 r., sygn. akt SD [...] Sądu Dyscyplinarnego dla prokuratorów Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i prokuratorów Oddziałowych Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu uniewinniającego prokuratora M. R. i przekazanie sprawy Sądowi Dyscyplinarnemu I instancji do ponownego rozpoznania”.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Mając na względzie kierunek odwołania oraz fakt, że zostało ono sporządzone przez podmiot kwalifikowany, sąd odwoławczy orzekając w niniejszej sprawie miał obowiązek kierować się zasadami wskazanymi w art. 434 § 1 k.p.k. Oznacza to, że orzeczenie na niekorzyść oskarżonego, czyli uchylenie

zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, byłoby możliwe tylko w razie stwierdzenia uchybień podniesionych w środku odwoławczym.

Na wstępie, odnosząc się do zarzutów sformułowanych w odwołaniu przez Rzecznika Dyscyplinarnego, wskazać należy, że Sąd Dyscyplinarny I instancji nie dopuścił się obrazy przepisów postępowania mającej wpływ na treść zapadłego orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k.

W ocenie Sądu Najwyższego, sąd I instancji, w uzasadnieniu orzeczenia z dnia 26 czerwca 2018 roku, dokonał swobodnej oceny całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Tymczasem środek odwoławczy ogranicza się do polemiki ze stanowiskiem Sądu Dyscyplinarnego I instancji i sprowadza do zaprezentowania przez skarżącego własnych preferencji dowodowych, jednakże bez wykazania deklarowanych w odwołaniu uchybień, które miałyby cechować ocenę dowodów przeprowadzoną przez Sąd Dyscyplinarny I instancji.

W tym miejscu wskazać należy, że Sąd Najwyższy zaaprobował w pełni dokonaną przez sąd I instancji ocenę dowodów. W pisemnym uzasadnieniu wyroku Sąd Dyscyplinarny I instancji poddał wszechstronnej analizie logicznej zgromadzone dowody. W sposób w pełni przekonujący, zgodnie ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, ustalił na jakich przesłankach faktycznych oparł swoje przekonanie co do wiarygodności dowodów i z jakich względów nie dał wiary pozostałym dowodom zgromadzonym w sprawie. Wnioski ocenne zostały wyprowadzone z całokształtu okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego, z tego też względu nie doszło do obrazy art. 410 k.p.k. Nie naruszono również dyrektywy prawdy wynikającej z treści przepisu art. 2 § 2 k.p.k. oraz zasady obiektywizmu o której mowa w art. 4 k.p.k. Tym samym Sąd Najwyższy uznał, że Sąd Dyscyplinarny I instancji dokonał oceny materiału dowodowego z zachowaniem wymienionych kryteriów, nie wykraczając poza granice określone dyspozycją art. 7 k.p.k. Jeszcze raz podkreślić należy, że Sąd Najwyższy nie stwierdził aby sąd I instancji dopuścił się jakichkolwiek uchybień w toku procesu.

Odnosząc się w tym miejscu do argumentacji przywołanej w uzasadnieniu odwołania wskazać jedynie należy, że na gruncie procesu karnego sprzeczność pomiędzy dowodami jest spotykana często, zaś rolą sądu jest dokonanie oceny ich wiarygodności. Jeśli odbędzie się to w sposób swobodny, a nie dowolny oraz z

poszanowaniem zasad wskazanych w art. 7 k.p.k., to nie można takiego stanowiska zakwestionować tylko na tej podstawie, że w aktach sprawy znajduje się dowód przeciwny, w ocenie skarżącego w większym stopniu zasługujący na obdarzenie walorem wiarygodności. Do tego zaś sprowadza się stanowisko zaprezentowane przez Rzecznika Dyscyplinarnego w odwołaniu. Wbrew deklaracjom zamieszczonym w samym zarzucie, skarżący nie wskazał na żadne błędy logiczne lub rzeczowe, które można byłoby przypisać stanowisku zaprezentowanemu przez Sąd Dyscyplinarny I instancji w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Lektura uzasadnienia pokazuje, że Sąd Dyscyplinarny I instancji szczegółowo odniósł się zarówno do treści złożonych zawiadomień, zeznań świadków: J. R., Z. K., K. R., K. M., J. P., jak również trzech protokołów zebrania członków Wspólnoty „[...]”. Nadto, Sąd Dyscyplinarny I instancji wskazał, z jakich przyczyn nie obdarzył walorem wiarygodności dowodu z zeznań świadków: R. Z., I. K. – K., M. E. B.. Wskazał również przyczyny, dla których wobec niedających usunąć się wątpliwości i kierując się naczelną zasadą procesową *in dubio pro reo* wyrażoną w art. 5 § 2 k.p.k., nie mógł rozstrzygać wątpliwości na niekorzyść obwinionego M. R. i przyjąć, że faktycznie swą wypowiedzią oskarżył księgową o niszczenie dokumentów.

W tej sytuacji trudno zaakceptować zarzut braku logiki w rozumowaniu Sądu Dyscyplinarnego I instancji. Zdaniem Sądu Najwyższego, ocena zachowania obwinionego została dokonana w sposób prawidłowy. Sąd I instancji w sposób prawidłowy uznał, że granice wolności wypowiedzi nie zostały przez obwinionego naruszone.

Warto też w tym miejscu powołać pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2016 r. w sprawie SDI 6/16: *„Godność urzędu prokuratorskiego rozumiana być zatem powinna jako pewien standard zachowania w różnych służbowych i pozasłużbowych okolicznościach, standard formułujący wobec prokuratorów podwyższone wymagania powodujące, że powinni oni stanowić rodzaj wzorca dla innych osób uczestniczących w czynnościach służbowych. Wiąże się to również z różnymi ograniczeniami, czy zakazami dotyczącymi prokuratora w porównaniu z innymi osobami. Zauważyć zatem należy, że godność urzędu, a właściwie powinność sprawowania urzędu z godnością,*

stanowić może źródło różnego rodzaju ograniczeń i zakazów dotyczących zarówno działań prokuratora podejmowanych na sali sądowej, jak i poza salą, także w sferze prywatnej. (...) Nie podejmując próby kompletnego definiowania pojęcia „godności urzędu prokuratorskiego” można jednak skonstatować, że stanowi ona pewien abstrakcyjny wzorzec mający na celu wzbudzenie szacunku społecznego dla prokuratorów. Wzorzec ten zawiera w sobie zespół podwyższonych wymagań, które stanowią podstawę autorytetu danej osoby, konkretnego prokuratora, ale jednocześnie wzbudzać mają szacunek dla reprezentowanej przez niego instytucji. Realizowanie tego wzorca ma powodować akceptację społeczną działań konkretnego prokuratora, prokuratury jako organu ochrony praw, a wreszcie władzy publicznej w ogóle. Godność urzędu prokuratorskiego jest zatem ściśle związana ze społecznym wizerunkiem prokuratury, a szerzej wymiaru sprawiedliwości”.

Mając na uwadze powyższe uznać należy, że powinność sprawowania urzędu prokuratora z godnością stanowić może źródło ograniczeń w korzystaniu z wolności wypowiedzi. Ograniczenia te mają na celu ochronę szeroko pojętego dobra wymiaru sprawiedliwości. Dopóki sprawujący urząd prokuratora korzysta z wolności wypowiedzi w granicach, w jakich nie godzi w dobro wymiaru sprawiedliwości, dopóty nie popełnia przewinienia dyscyplinarnego. W tym miejscu podkreślić należy, że wolność wypowiedzi zagwarantowana została zarówno w treści przepisu art. 54 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jak i art. 10 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Obywatela. Tym samym okoliczność, że obwiniony jest prokuratorem nie oznacza, że nie może wyrażać swoich poglądów w sposób stosowny i kulturalny, również w życiu prywatnym. Dopuszczalne jest to w szczególności w sytuacji, kiedy w ten sposób manifestuje swoją troskę o własne mienie. Wbrew twierdzeniom skarżącego, obwiniony nie formułował zarzutów wobec R. Z., I. K.-K. oraz M. B., ale jedynie, angażując się w ochronę własnych interesów związanych z członkostwem we Wspólnocie Mieszkaniowej „[...]”, w sposób niegodzący w powagę sprawowanego przez niego urzędu, wyrażał swoje obawy co do należytego gospodarowania mieniem, którego jest właścicielem. Wszak sprawowanie urzędu prokuratorskiego nie pozbawia prokuratora prawa do krytykowania osób zarządzających jego majątkiem. Słusznie zauważył odnośnie sędziów Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 czerwca 2006 r., Sygn. Akt SNO 29/06,

że „dbałość o godność urzędu nie może wykluczać prawa sędziego, jak każdego człowieka, do angażowania się w jego sprawy. Jeżeli czyni to w sposób nieuwłaczający powszechnie obowiązującym normom społecznym i obyczajowym, to nie można mu z tego tytułu czynić zarzutu”. Uwagi te należy w całej rozciągłości odnosić również do prokuratorów.

Podkreślenia wymaga, że prokurator M. R. czynił to na zamkniętym forum internetowym, dostępnym dla członków wspólnoty mieszkaniowej, do której on także należał. Jego krytyczne wypowiedzi wypowiadane były w kulturalnej formie, nie uchybiały godności urzędu prokuratorskiego, nie naruszały powagi sprawowanego urzędu poza służbą a także nie cechowały się brakiem poszanowania obowiązującego porządku prawnego. Formułując krytyczne uwagi, obwiniony nie sprzeniewierzył się złożonemu ślubowaniu prokuratorskiemu, nakazującemu kierować się zasadami godności i uczciwości. Ponadto, w ocenie Sądu Najwyższego, Sąd Dyscyplinarny I instancji odnosząc się w uzasadnieniu do słów wypowiedzianych przez obwinionego na zebraniu członków Wspólnoty „[...]” w dniu 22 kwietnia 2015 r., słusznie uznał, że całkowicie wyczerpał możliwości dowodowe celem ustalenia, jak ostatecznie brzmiała wypowiedź obwinionego M. R..

Mając na uwadze powyższe, zdaniem Sądu Najwyższego, wbrew zarzutom stawianym w odwołaniu, obwiniony nie dopuścił się zachowań mogących uchybić godności urzędu. Sąd Najwyższy nie dopatrywał się w odwołaniu Rzecznika Dyscyplinarnego argumentów, które w sposób skuteczny mogłyby podważyć stanowisko Sądu Dyscyplinarnego I instancji i dlatego zaskarżone orzeczenie utrzymano w mocy.

O kosztach postępowania dyscyplinarnego orzeczono w punkcie drugim sentencji wyroku, na podstawie art. 166 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2016 roku , poz. 177 ze zm.).